

ಚೆಂಡನಾಡುತ ಬಂದ ಪುಂಡ ಕೃಷ್ಣನು

Ref.: Shri Purandara Dasara Sahitya Part – 4, Krishna Leele, edited by Shri Betageri Krishna Sharma and Shri Bengeri Huchhu Rayaru, page No. 93.

ರಾಗ: ಪೂರ್ವಿ

ತಾಳ: ಅಟ

ಚೆಂಡನಾಡುತ ಬಂದ ಪುಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ

ಹಿಂಡು ಗೋಪಾಲಕರ ಕೊಂಡು ಯಮುನೆಯ ತಡಿಗೆ || ಪ ||

ಓರೆ ತುರುಬನೆ ಕಟ್ಟಿ ಗೀರು ನಾಮವನಿಟ್ಟು

ಹಾರ ಕಂಕಣ ತೋಳಬಂದಿ ಘುಂಗುರ ಘನ-

ಸಾರ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಗಂಧ ಚರ್ಚಿಸಿ

ಸೇರಿಸುತ ನಡುವಿಗೆ ಕಾಸಿದಟ್ಟಿಯನುಟ್ಟು

ಹಾರಾಡುತಲಿ ಬಂದ - ತೊಡರಗಾಲ

ತೋರ ಚಿನ್ನಣಿಗೆಳಿಂದ - ಮುತ್ತಿನ ಚೆಂಡು

ಧಾರಿಣಿಗೆ ಪುಟಿಸಿ ನಿಂದ - ವಜ್ರದ ಖಣಿ

ತೋರಿ ಗೆಳೆಯರ ಕೂಡ ಬಂದರಾ ಮನೆಯಿಂದ || 1 ||

ಕೊಂಡಾಲ ತಿಮ್ಮನು ಚೆಂಡನೆ ಹೊಡೆದನು

ಮಿಂಡೆಯರ ಮೊಲೆಗಾಗಿ ಹಾರಿ ಹರಿದು ಬೀಳೆ

ಹಿಂಡು ನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರೆ ಅವರ

ಮಂಡೆಗೆ ತಗುಲಿಸಿ ಪುರದ ಬಾಗಿಲ ಬಿಟ್ಟು

ಕಿಂಡಿಯಿಂದಲಿ ಬಂದನು - ನಾರಿಯರ

ಮಂಡೆಗೆ ಚೆಂಡಿಟ್ಟನು - ತೋರಿಸುವರ

ಕಂಡು ತಾ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು - ಕೌತುಕವೆಂದು

ದಿಂಡೆಯರು ಮಡುವಿನೊಳಗೆ ಹಾಕಿ ನಡೆದರು || 2 ||

ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರು ಕೂಡಿ ಚೆಂಡು ತಾ ಎನಲಾಗಿ

ಗುಳು ಗುಳಿಸುವ ವಿಷದ ಯಮುನಾ ತಡಿಯಲಿ ನಿಂದು

ಬಳಿಯ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೇರಿ ತಾ ಧುಮುಕಲು

ಕಳಕಳಿಸುವ ಗೋಪಾಲರಳುತಿರೆ
ಇಳಿದ ನೀರೊಳಗಾಗಲು - ನಾಗರ ಫಣಿ
ತುಳಿದು ಕುಣಿ ಕುಣಿಯುತಿರಲು - ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಂದು
ತಿಳಿದು ಮದ್ದಲೆ ಹೊಯ್ಯಲು - ಇಂದ್ರಾದ್ಯರು
ನಲಿದು ತಾಳವನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು || 3 ||

ಮಗನ ಸುದ್ದಿಯ ಕೇಳಿ ಹರಿದು ಬಂದಳು ಗೋಪಿ
ನಗರದ ಹೊರಗಾಗಿ ಬಾಯ ನಾದದಿಂದ
ವಿಗಡೆಯರು ಬಿಟ್ಟ ಮಂಡೆಯ ಜುಂಜು ಕೆದರುತ
ತೆಗೆದು ಮಣ್ಣನೆ ತೂರಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೆ ನಮ್ಮ -
ನ್ನಗಲಿ ಹೋಗುವರೆ ಹೀಗೆ - ರಂಗ ನಮ್ಮ
ಮೊಗವ ನೋಡುವುದೆಂದಿಗೆ - ನೋಡಿದ ಕಣ್ಣು
ತೆಗೆದು ಕೀಳುವೆನಿಂದಿಗೆ - ಪಡೆದ ಪೊಟ್ಟೆ
ದಗದಗಿಸಲು ಕೊಟ್ಟು ಮುನಿಯದೆ ಬಾ ಬೇಗ || 4 ||

ಏನನೆಂಬೆನು ಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನ ಕಾಣದೆ ಪುರದ
ಮಾನಿನಿಯರು ಬೆರಗಾಗಿ ಬೀಳುತ ಕರುವ
ಕಾಣದಿರೆತ್ತಿಗೆ ಕರುವನು ಬಿಡುವರು
ಆ ನಾಸಿಕದ ಮೂಗುತಿ ಕಿವಿಗಿಡುವರು
ಧೇನು ಮೇವನೆ ತೊರೆದುವು - ಗೋವುಗಳನ್ಯ-
ರಾ ಮನೆಗೋಡಿದುವು - ವತ್ಸಗಳೆಲ್ಲ
ಮೌನದಿ ಮೊಲೆ ತೊರೆದುವು - ಕೃಷ್ಣಯ್ಯನ
ವೇಣು ನಾದದ ಧ್ವನಿ ಕೇಳದೆ ಮೆಚ್ಚುವು || 5 ||

ದ್ವಾರಕಿ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಬಾಯೆಂದು ಕರೆವೆನೊ
ತೋರುವ ಸಮಪಾದ ವಿರಲನೆಂಬೆನೊ
ಶ್ರೀರಮಣ ವೆಂಕಟನೆಂದು ಒದರುವೆನೊ
ಶ್ರೀರಂಗ ಶಯನನೆಂದೆನಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನ
ಚೋರ - ಜಾರನೆಂದೆನೆ - ಹದ್ದಿನ ಮೇಲೆ
ಏರಿ ತಿರುಗುವನೆಂದೆನೆ - ಬೆಣ್ಣೆಯ ಕದ್ದು
ಸೂರೆ ಮಾಡುವನೆಂದೆನೆ - ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನೀ

ಬಾರಯ್ಯ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಾಣ ನೀಗುವೆ || 6 ||

ಕಣ್ಣತ್ತಿ ನೋಡಿದನೆಂದೆನೆ ಕಡೆಗೋಲ
ಬೆನ್ನಲಿ ಪಿಡಿದನೆಂದೆನೆ ಹಲ್ಲನೂರಿ
ಮಣ್ಣ ಕಚ್ಚಲು, ಬಾಯ ತೆರೆಯುವನೆಂದೆನೆ
ಮಣ್ಣ ಬೇಡಲು ನಾ ಕೊಡಲಾರೆನೆಂದೆನೆ
ಎನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ವರೆ - ಮಾತೆಯ ಮಾತು
ಮನ್ನಿಸಿ ವನಕೆ ಪೋಪರೆ - ಬಲಭದ್ರ
ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮುಖವ ತೋರೆ - ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ನೀ
ಸಣ್ಣವನೆನ್ನದೆ ಹರಿಯ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ || 7 ||

ಎಂದ ಮಾತನು ಕೇಳುವಾ ಸಮಯ ನಾಗಿಣಿ-
ವೃಂದವೆಲ್ಲವು ತಮ್ಮ ಕಂಠಭೂಷಣರಾಗಿ
ಅಂದದ ಮೇಲುದ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರೆ ಅರ-
ವಿಂದನಾಭಾಚ್ಯತ ಕೇಶವ ಮುರಹರ
ಮಂದರಧರ ಹರಿಯೆ - ನಿನಗೆ ನಾವು
ಮಂದಾಕಿನಿಯ ಸರಿಯೆ - ಮಾಂಗಲ್ಯದ
ಚಂದ ಕಾಯ್ಯೆ ದೊರೆಯೆ - ಹರಿಯ ಕೃಪೆ-
ಯಿಂದ ಕರೆದು ನಮ್ಮ ಕಾಯಬೇಕೆಂದರು || 8 ||

ಇಂತಿಂತು ಸ್ತವನವ ಮಾಡೆ ಕಾಳಿಂಗನ
ಕಾಂತೆಯರ ಸ್ತೋತ್ರಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಾಗನ ಬಿಟ್ಟು
ಕಂತುಕ ಸಹಿತ ಪಂಕಜನಾಳವನೆ ಕೊಂಡು
ಸಂತಸದಲಿ ಇಕ್ಕುತ - ಶೋಕದಿ ನೀವು
ಭ್ರಾಂತಿ ಬಿಡಿರಿ ಎನ್ನುತ - ಬರಿದೆ ಎಲ್ಲ
ಸಂತೆ ಕೂಡಿದೆ ಎನ್ನುತ - ನಾ ಹಸಿದೆನು
ಪಂತಿ ಭೋಜನ ಕೊಂಡು ನಡೆಯಿರಿ ಮನೆಗೆಂದ || 9 ||

ಸುರರಿಗೆ ಸುಧೆ ಮುಂಚೆ ಉಣಿಸಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ
ಪರಿಪರಿ ಭೋಜನ ಮಾಳ್ವ, ಕಂಡವರಾರು?
ಸುರ ದುಂದುಭಿ ಪೊಡೆದು ಪಾರಿಜಾತದ ಮಳೆ
ಸುರಿಸಿದರಾಕ್ಷಣಕೆ - ಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನು

ತೆರಳಿದನಾಶ್ರಮಕೆ - ಪುರಂದರ ವಿರಲ

ತಿರುಗಿದ ನಿಜಧಾಮಕೆ - ಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲೆ

ಗುರುದಯೆಯಲಿ ನಮ್ಮ ಹರಿಯ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ || 10 ||

ಕಠಿಣ ಪದಗಳ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪಣಿ:

ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಳಿಯ ಸರ್ಪವನ್ನು ಮರ್ಧನ ಮಾಡಿದ ಕಥೆಯು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ.

೧. ತಡಿ = ದಂಡೆ

ಘುಂಘುರ = ಗೆಜ್ಜೆ, ಕಿರುಗಂಟೆ

ಘನಸಾರ = ಶ್ರೀಗಂಧ

ಚರ್ಚಿಸಿ = ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು

ತೊಡರು = ಆಭರಣ

ಚಿನ್ಮಣಿ = ಬಂಗಾರದ ಗೆಜ್ಜೆ

೨. ಕೊಂಡಾಲ ತಿಮ್ಮ = ಕೃಷ್ಣನ ಗೆಲೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ (ಕಾಲ್ಪನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ)

ಮಿಂಡೆ = ಯುವತಿ

ದಿಂಡೆಯರು = ತುಂಟ ಗೆಲೆಯರು

೩. ಕಳಕಳಿಸು = ನಗು

೪. ಬಾಯ ನಾದದಿಂದ = ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ

ವಿಗಡೆ = ದುಃಖಾರ್ತೆ

ದಗದಗಿಸು = ಸಂತಾಪವಾಗು

೫. ಸಮಪಾದ ವಿಠಲ:

ಪಂಥರಪುರದಲ್ಲಿಯ ವಿಠಲ ಮೂರುತಿ. ಎರಡೂ ಪಾದಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತಿದೆ. ಶಿಲ್ಪಿ

ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳು ಐದು ತೆರನಾಗಿವೆ: ಏಕ ಭಂಗ, ದ್ವಿಭಂಗ,

ತ್ರಿಭಂಗ, ಸಮಪಾದ ಮತ್ತು ಅಭಂಗ.

೬. ಈ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ದಶಾವತಾರದ ವರ್ಣನೆ ಇದೆ.

ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡನು = ಮತ್ಯಾವತಾರ

ಕಡೆಗೋಲ ಬೆನ್ನಲಿ ಪಿಡಿದನು = ಕೂರ್ಮಾವತಾರ

ಹಲ್ಲೆನ್ನೂರಿ ಮಣ್ಣು ಕಚ್ಚಲು = ವರಾಹಾವತಾರ

ಬಾಯ ತೆರೆಯುವನು = ನರಸಿಂಹಾವತಾರ

ಮಣ್ಣು ಬೇಡಲು = ವಾಮನಾವತಾರ

ಎನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ವರೆ = ಪರಶುರಾಮಾವತಾರ

ಮಾತೆಯ ಮಾತು ಪೋಪರೆ = ರಾಮಾವತಾರ

ಬಲಭದ್ರ ತೋರೆ = ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ

೮. ಮಾಂಗಲ್ಯದ ಚಂದ ಕಾಯು = ಮುತ್ತೈದೆತನ ಕಾಯು

೯. ಕಂತುಕ = ಚೆಂಡು

Classification: Keerthane

Ankita: Purandara Vittala

Location: NA

Category: Krishna Leele, dashavatara, kalinga mardhana.

Sub-Category: Krishna, Gopala, nadi, gandha, geje, bhumi, vajra, mitra, mane, gopi, bagilu, nage, mara, kalinga, visha, brahma, indra, maga, yashode, ranga, udara, moogu, govu, kolalu, dwaraka, kalla, benne, garuda, haddu, prana, kannu, tayi, Balarama, mangalya, arasa, dukha, oota, parabrahma, parijatha, guru, dashavatara,

Pravachana: NA

Explanation: NA